



## LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS KAUNO APYGARDOS SKYRIUS

### S P R E N D I M A S

2025 m. sausio d. Nr. 21RE1-  
(AG1-367/08-2024)  
Kaunas

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Kauno apygardos skyrius (toliau – Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Daivos Bereikienės, Lionelos Gelmanienės ir Birutės Pranevičienės (pranešėja ir posėdžio pirmininkė),

rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo pareiškėjos (*duomenys neskelbtini*) 2024-12-15 patikslintą skundą (Komisijoje registruotas 2024-12-16 Nr. 20R1-995) dėl Alytaus rajono savivaldybės administracijos Alytaus seniūnijos 2024-11-28 sprendimo Nr. S16-1207 panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė:

Pareiškėja skunde prašo panaikinti Alytaus rajono savivaldybės administracijos Alytaus seniūnijos (toliau – Seniūnija) 2024-11-28 sprendimą Nr. S16-1207 „Dėl išmokos mokėjimo nutraukimo“ (toliau – 2024-11-28 sprendimas) ar jo dalį ir įpareigoti Seniūniją per Komisijos nustatytą laiką priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą. Pareiškėja paaiškino, jog 2024-11-28 sprendimu nuo 2024-11-01 pareiškėjai buvo nutrauktas išmokos vaikui mokėjimas. Išmokos mokėjimo nutraukimo teisinis pagrindas (priežastis) – vadovaujantis Lietuvos Respublikos išmokų vaikams įstatymo (toliau – IVĮ) 1 straipsnio 2 dalimi (Lietuvos Respublikos gyventojų registre nėra duomenų apie gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikoje). 2024-11-27 surašytas buities tyrimo aktas Nr.S4-59, kuriuo remiantis nutarta nutraukti vaiko išmokos mokėjimą Lietuvoje nuo 2024-11-01 yra neteisėtas ir neatitinkantis teisinio pagrindo. Kadangi nustatyta laikotarpiu pakeitė gyvenamą vietą (b. l.10-11).

Alytaus rajono savivaldybės administracija (toliau – Administracija) nesutinka su skundu ir prašo jį atmesti. Paaiškino, kad išmoka vaikui mokama vadovaujantis IVĮ, Išmokų vaikams skyrimo ir mokėjimo nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-06-28 nutarimu Nr. 801 „Dėl Išmokų vaikams skyrimo ir mokėjimo nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Nuostatai).

IVĮ 1 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad įstatymo nuostatos yra taikomos Lietuvos Respublikoje gyvenantiems asmenims ir išmoka vaikui yra skiriama remiantis 6 straipsniu. Išmokas skiria ir moka savivaldybių administracijos, vadovaudamosi IVĮ, Nuostatais. IVĮ 15 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodyta, kad išmokas skiria ir moka savivaldybės, kurios teritorijoje asmuo, turintis teisę gauti šio įstatymo nustatytas išmokas, Lietuvos Respublikos gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo nustatyta tvarka deklaruoja gyvenamąją vietą arba yra įtrauktas į gyvenamosios vietos nedeklaravusių asmenų apskaitą, administracija. Asmeniui, nedeklaravusiam gyvenamosios vietos ir neįtrauktam į gyvenamosios vietos nedeklaravusių asmenų apskaitą, išmokas, išskyrus globos (rūpybos) išmoką ir globos (rūpybos) išmokos tikslinį priedą, skiria ir moka savivaldybės, kurios teritorijoje šis asmuo faktiškai gyvena, administracija <...>.

Nuostatų 6 punkte nurodyta, kad „Fiziniai asmenys dėl išmokų, išskyrus globos (rūpybos) išmoką ir (ar) globos (rūpybos) išmokos tikslinį priedą, kreipiasi į savivaldybės, kurios teritorijoje

Lietuvos Respublikos gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo nustatyta tvarka deklaruoja gyvenamąją vietą arba yra įtraukti į gyvenamosios vietos nedeklaravusių asmenų apskaitą, administraciją, o jeigu asmenų gyvenamoji vieta nedeklaruota ir jie neištraukti į gyvenamosios vietos nedeklaravusių asmenų apskaitą, – į savivaldybės, kurios teritorijoje faktiškai gyvena, administraciją <...>. Tais atvejais, kai, įvertinus pareiškėjo pateiktą informaciją ir duomenis apie gyvenamąją vietą, paaiškėja, kad jie netikslūs ar klaidingi, ir (ar) registru, valstybės ir (ar) vidaus administravimo informacinėse sistemose nėra duomenų apie pareiškėją, gyvenamoji vieta patikrinama savivaldybės administracijos socialinių darbuotojų ir (ar) kitų savivaldybės administracijos direktoriaus įgaliotų savivaldybės administracijos valstybės tarnautojų ar savivaldybės administracijos darbuotojų ir surašomas socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatytos formos buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktas.“

Pareiškėja pagal savo deklaruotą gyvenamąją vietą (*duomenys neskelbtini*) 2021-07-09 kreipėsi į Seniūniją dėl IVĮ 3 straipsnio 2 punkte numatytos išmokos vaikui (*duomenys neskelbtini*) skyrimo – pateikė prašymą gauti išmoką bei reikiamus dokumentus. Užregistravus prašymą Seniūnijoje (reg. data 2021-07-09, Nr. S15-119), pareiškėja buvo supažindinta su „Būtina žinoti“ informacija, įteikiant jai Informacinį lapelį, ir šis faktas yra patvirtintas pareiškėjos parašu 2021-07-09 prašymo 7 punkte. Informacinio lapelio 6 punkte yra nurodyta prašymą išmokai gauti pateikusio asmens pareiga savivaldybės administracijai pranešti apie aplinkybes, turinčias įtakos išmokų dydžiui ir mokėjimui, per mėnesį nuo tos dienos, kurią pareiškėjas sužinojo ar turėjo sužinoti apie jų atsiradimą: apie gyvenamosios vietos pasikeitimą (nurodomas naujas gyvenamosios vietos adresas, kaip nurodyta prašymo formoje ir gyvenamosios vietos pasikeitimo data), išvykimą nuolat gyventi į kitą valstybę (išvykimo data), apie bendrai gyvenančių asmenų sudėties pasikeitimą (nurodomi pasikeitę bendrai gyvenančių asmenų duomenys ir jų pasikeitimo data) vaiko (asmens) mokslų baigimą ar nutraukimą (baigimo arba nutraukimo data), pilnamečio vaiko įsidarbinimą (kai bendrai gyvenantys asmenys augina vieną arba du vaikus (įsidarbinimo data ir gautų pajamų dydis), vaiko (asmens) santuokos sudarymą (vaiko santuokos sudarymo data) ir kitas aplinkybes, galinčias turėti įtakos išmokos vaikui mokėjimui. Seniūnija, atsižvelgusi į pareiškėjos 2021-07-09 prašymą, 2021-07-12 sprendimu Nr. S-16-1190 „Dėl išmokos vaikui skyrimo“ skyrė pareiškėjai išmoką vaikui (universalią išmoką vaikui iki 18 m.) nuo 2021-07-09 iki 2037-11-03.

Vadovaudamasi IVĮ 24 straipsnio 1 punktu Seniūnija ne tik skiria išmokas vaikui, bet ir turi teisę apklausti asmenis, kurie kreipiasi dėl išmokų ir (ar) kurie jas gauna, tikrinti jų pateiktus dokumentus ir reikalauti papildomos informacijos, įrodančios teisę gauti išmokas. Seniūnija, gavusi informaciją, kad pareiškėja išvyko gyventi į kitą valstybę, 2024-11-27 patikrino Gyventojų registro duomenis ir nustatė, kad pareiškėja nėra deklaravusi savo gyvenamosios vietos Lietuvos Respublikoje. Seniūnija, vadovaudamasi IVĮ 24 straipsnio 1 punktu ir Nuostatų 6 punktu, 2024-11-27 patikrino pareiškėjos prašyme nurodytą gyvenamąją vietą ir surašė Buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktą Nr. S4-59. Tikrinant pareiškėjos gyvenamąją vietą (*duomenys neskelbtini*), nustatyta, kad gyvenamasis būstas priklauso (*duomenys neskelbtini*). Tėvų teigimu, pareiškėja su sutuoktiniu ir nepilnamete (*duomenys neskelbtini*) gyvena (*duomenys neskelbtini*) (išvyko 2024 m. spalio mėn.), ten pareiškėjos (*duomenys neskelbtini*) lanko ugdymo įstaigą. Faktą, kad pareiškėja (*duomenys neskelbtini*) nurodytu adresu negyvena, patvirtino ir bendruomenės pirmininkė. Šis aktas surašytas dalyvaujant gyvenamojo būsto savininkui, kuris pasirašydamas šį aktą patvirtino, kad jame pateikti duomenys yra teisingi.

Atsižvelgusi į patikrinimo metu nustatytus faktus apie pareiškėjos ir jos (*duomenys neskelbtini*) gyvenamąją vietą Seniūnija įvertino, kad pareiškėja nevykdė IVĮ 22 straipsnyje bei Informaciniame lapelyje išmokų gavėjui nustatytos pareigos pranešti Seniūnijai apie gyvenamosios vietos pasikeitimą. Seniūnija, vadovaudamasi IVĮ 21 straipsnio 1 dalies 18 punktu ir Nuostatų 27.1 punktu, 2024-11-28 priėmė sprendimą ir apie tai pranešė pareiškėjai 2024-11-28 raštu Nr. R3(1.3)-324 „Pranešimas dėl išmokos mokėjimo nutraukimo“, kuriame nurodė, kad vadovaujantis IVĮ 1 straipsnio 2 dalimi (Lietuvos Respublikos gyventojų registre nėra duomenų apie gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikoje) nutraukia vaiko išmokos mokėjimą Lietuvoje nuo 2024-11-01. Skunde pareiškėja patvirtina faktą, kad ji išmokos vaikui mokėjimo laikotarpiu pakeitė gyvenamąją vietą (b. l. 23-26 ).

Ginčas kilo dėl 2024-11-28 sprendimo pagrįstumo ir teisėtumo.

Pagal pateiktus dokumentus nustatyta, kad Seniūnija 2021-07-12 sprendimu Nr. S16-1190 „Dėl išmokos vaikui skyrimo“, vadovaudamasi IVĮ ir Nuostatais, skyrė pareiškėjai, deklaravusiai gyvenamąją vietą (*duomenys neskelbtini*), išmoką vaikui laikotarpiu nuo 2021-07-09 iki 2037-11-03 (iki (*duomenys neskelbtini*) sukaks 18 m.) (b. l. 36).

Seniūnija 2024-11-27 Buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo akte Nr. S4-59 (toliau – Aktas) nurodė, kad tikrina pareiškėjos buities ir gyvenimo sąlygas, akto sudarymo vieta – (*duomenys neskelbtini*), patikrinimo tikslas – dėl išmokų nutraukimo. Akte nurodyta, kad pareiškėja neinformavo apie išvykimą į (*duomenys neskelbtini*), bendruomenės pirmininkė patvirtino, kad pareiškėja su (*duomenys neskelbtini*) negyvena šiuo adresu. Pareiškėjos (*duomenys neskelbtini*) patvirtino, kad pareiškėja su nepilnamete (*duomenys neskelbtini*) spalio mėn. išvyko gyventi į (*duomenys neskelbtini*), kur (*duomenys neskelbtini*) lanko ugdymo įstaigą. Patikrinimo metu įsitikinta, kad pareiškėja su (*duomenys neskelbtini*) negyvena šiuo adresu, rekomenduojama nutraukti išmoką vaikui nuo lapkričio mėn. 1 d. (b. l. 38-39).

Seniūnija, vadovaudamasi IVĮ 1 straipsnio 2 dalimi (Lietuvos Respublikos gyventojų registre nėra duomenų apie gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikoje) ir Nuostatais, pagal Aktą, 2024-11-28 sprendimu nutraukė pareiškėjai išmokos vaikui (*duomenys neskelbtini*) mokėjimą nuo 2024-11-01 (b. l. 40).

Seniūnija 2024-11-28 pranešime Nr. R3(1/3)-324 Dėl išmokos mokėjimo nutraukimo“ pareiškėją informavo, kad 2024-11-28 sprendimu nuo 2024-11-01 nutrauktas išmokos vaikui mokėjimas. Išmokos mokėjimo nutraukimo teisinis pagrindas (priežastis) – IVĮ 1 straipsnio 2 dalis (Lietuvos Respublikos gyventojų registre nėra duomenų apie gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikoje). Remiantis Aktu nutarta nutraukti vaiko išmokos mokėjimą Lietuvoje (b. l. 41).

Ginčo situacijos teisinius santykius reglamentuoja toliau nurodyti teisės aktai.

IVĮ 1 straipsnio 2 dalyje reglamentuota, kad šio įstatymo nuostatos taikomos Lietuvos Respublikoje gyvenantiems asmenims, 2 straipsnio 3 dalyje apibrėžta, kad išmokos vaikams (toliau – išmokos) – vienkartinės ir periodinės išmokos, skiriamos ir mokamos šio įstatymo nustatytais sąlygomis ir tvarka. Šio įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje reglamentuota, kad kiekvienam vaikui nuo gimimo dienos iki 18 metų <...> skiriama ir mokama 1,75 bazinės socialinės išmokos dydžio išmoka per mėnesį. IVĮ 15 straipsnio 1 dalyje reglamentuota, kad išmokas skiria ir moka savivaldybių administracijos, vadovaudamasi šiuo įstatymu, Išmokų vaikams skyrimo ir mokėjimo nuostatais bei socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatyta tvarka: 1) išmokas, išskyrus globos (rūpybos) išmoką ir globos (rūpybos) išmokos tikslinį priedą, skiria ir moka savivaldybės, kurios teritorijoje asmuo, turintis teisę gauti šio įstatymo nustatytas išmokas, Lietuvos Respublikos gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo nustatyta tvarka deklaruoja gyvenamąją vietą arba yra įtrauktas į gyvenamosios vietos nedeklaravusių asmenų apskaitą, administracija, 15 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad jeigu išmokos gavėjas persikelia gyventi į kitą savivaldybę, išmokos mokėjimas ankstesnėje savivaldybėje nutraukiamas išmokėjus išmoką už tą mėnesį, kurį asmuo pakeitė gyvenamąją vietą. Kitoje savivaldybėje ši išmoka skiriama ir mokama ne anksčiau kaip nuo kito mėnesio po to, kai asmuo pakeitė gyvenamąją vietą. Šio įstatymo 15 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad asmens, nedeklaravusio gyvenamosios vietos ir neįtraukto į gyvenamosios vietos nedeklaravusių asmenų apskaitą, faktinė gyvenamoji vieta nustatoma Išmokų vaikams skyrimo ir mokėjimo nuostatuose nustatyta tvarka. IVĮ 20 straipsnio 1 dalyje reglamentuota, kad savivaldybės administracija, priėmusi sprendimą skirti išmoką, privalo informuoti išmokos gavėją apie jo pareigas ir aplinkybes, turinčias įtakos išmokos dydžiui ar mokėjimui, 2 dalyje nurodyta, kad išmokos gavėjas privalo pranešti savivaldybės administracijai apie šio įstatymo 21 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytas aplinkybes, turinčias įtakos išmokų dydžiui ar mokėjimui, ne vėliau kaip per mėnesį nuo dienos, kurią sužinojo ar turėjo sužinoti apie šių aplinkybių atsiradimą. IVĮ 21 straipsnio 1 dalyje reglamentuota, kad savivaldybės administracija nutraukia išmokų mokėjimą, jeigu atsiranda nors viena iš nurodytų aplinkybių: išmokos gavėjui persikėlus nuolat gyventi į kitą valstybę, – nuo kito mėnesio, kurį asmuo persikėlė nuolat gyventi į kitą valstybę, pirmos dienos, jeigu Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse ar Europos Sąjungos teisės aktuose nenustatyta kitaip (18 punktas), 3 dalyje nurodyta, kad sprendimas nutraukti ar sustabdyti išmokų mokėjimą priimamas ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo dokumentų ar duomenų, patvirtinančių šio straipsnio 1 ar 2 dalyje

nurodytas aplinkybes, gavimo dienos, 4 dalyje nurodyta, kad išmokų gavėjas apie priimtą sprendimą nutraukti ar sustabdyti išmokų mokėjimą informuojamas Išmokų vaikams skyrimo ir mokėjimo nuostatuose nustatyta tvarka. IVĮ 24 straipsnio 1 punkte nurodyta, kad savivaldybių administracijos turi teisę: 1) apklausti asmenis, kurie kreipiasi dėl išmokų ir (ar) kurie jas gauna, tikrinti jų pateiktus dokumentus ir reikalauti papildomos informacijos, įrodančios teisę gauti išmokas.

Nuostatų 2 punkte nurodyta, kad išmokos vaikams, atsižvelgiant į išmokos rūšį, skiriamos ir mokamos IVĮ 1 straipsnio 2 dalyje nurodytiems asmenims. Nuostatų 4 punkte nurodyta, kad išmokas skiria ir moka savivaldybės administracija, vadovaudamasi IVĮ, šiais Nuostatais ir socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatyta tvarka, jeigu Europos Sąjungos reglamentai, tarptautinės sutartys nenumato kitų išmokų skyrimo sąlygų. Šių nuostatų 6 punkte nurodyta, kad „Fiziniai asmenys dėl išmokų, išskyrus globos (rūpybos) išmoką ir (ar) globos (rūpybos) išmokos tikslinį priedą, kreipiasi į savivaldybės, kurios teritorijoje Lietuvos Respublikos gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo nustatyta tvarka deklaruoja gyvenamąją vietą arba yra įtraukti į gyvenamosios vietos nedeklaravusių asmenų apskaitą, administraciją, o jeigu asmenų gyvenamoji vieta nedeklaruota ir jie neįtraukti į gyvenamosios vietos nedeklaravusių asmenų apskaitą, – į savivaldybės, kurios teritorijoje faktiškai gyvena, administraciją. <...> Asmenų, Gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo nustatyta tvarka nedeklaravusių gyvenamosios vietos ir neįtrauktų į gyvenamosios vietos nedeklaravusių asmenų apskaitą, faktinė gyvenamoji vieta nustatoma vadovaujantis asmens, pateikusių prašymą gauti išmoką, (toliau – pareiškėjas) pateikta informacija, ir duomenimis, tvarkomais registru, valstybės ir (ar) vidaus administravimo informacinėse sistemose, pagrindžiančiais asmenų ekonominius, socialinius ar asmeninius interesus toje savivaldybėje. Tais atvejais, kai, įvertinus pareiškėjo pateiktą informaciją ir duomenis apie gyvenamąją vietą, paaiškėja, kad jie netikslūs ar klaidingi, ir (ar) registru, valstybės ir (ar) vidaus administravimo informacinėse sistemose nėra duomenų apie pareiškėją, gyvenamoji vieta patikrinama savivaldybės administracijos socialinių darbuotojų ir (ar) kitų savivaldybės administracijos direktoriaus įgaliotų savivaldybės administracijos valstybės tarnautojų ar savivaldybės administracijos darbuotojų ir surašomas socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatytos formos buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktas.“. Pagal Nuostatų 21 punktą išmokos skiriamos savivaldybės administracijos sprendimu. Nuostatų 27 punkte nurodyta, kad Savivaldybės administracija, priėmusi sprendimą skirti išmokas: 27.1. jas moka, iki atsiranda aplinkybių, turinčių įtakos išmokos dydžio pasikeitimui, išmokos mokėjimo sustabdymui ar nutraukimui. Aplinkybės, turinčios įtakos išmokos dydžio pasikeitimui, išmokos mokėjimo sustabdymui ar nutraukimui, savivaldybės administracijos gali būti nustatytos įvertinus išmokos skyrimą ir mokėjimą reglamentuojančiuose teisės aktuose nurodytus duomenis, tvarkomus registru, valstybės ir (ar) vidaus administravimo informacinėse sistemose, ir (ar) asmenų pateiktą papildomą informaciją ir (ar) dokumentus, įrodančius teisę gauti išmoką, ir (ar) patikrinus asmenų gyvenimo sąlygas ir surašius socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatytos formos buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktą; 27.2. skiria ir moka išmoką vaikui, nustatytą IVĮ 6 straipsnio 1 dalyje, iki vaikui sukaks 18 metų <...>; 27.11. informuoja išmokos gavėją apie priimtą sprendimą nutraukti ar sustabdyti išmokos mokėjimą asmens prašyme nurodytu informavimo būdu ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo šio sprendimo priėmimo dienos. Nuostatų 39 punkte nurodyta, kad jeigu išmokos gavėjas, gaunantis periodinę išmoką, persikelia gyventi į kitą savivaldybę, išmokos mokėjimas ankstesnėje savivaldybėje nutraukiamas išmokėjus išmoką už tą mėnesį, kurį asmuo pakeitė gyvenamąją vietą. Jeigu pareiškėjo gyvenamoji vieta pasikeitė ir jis dėl išmokų ankstesnėje savivaldybėje nesikreipė, išmokas už praėjusį laikotarpį, kai asmuo turi teisę jas gauti, moka ta savivaldybė, kurioje asmuo kreipimosi dėl išmokų metu yra deklaravęs gyvenamąją vietą arba įtrauktas į gyvenamosios vietos nedeklaravusių asmenų apskaitą, o asmeniui, nedeklaravusiam gyvenamosios vietos ir neįtrauktam į gyvenamosios vietos nedeklaravusių asmenų apskaitą, – savivaldybė, kurioje asmuo faktiškai gyvena. Nuostatų 46 punkte nurodyta, kad išmoka vaikui mokama iki sprendime skirti ir mokėti išmoką vaikui nurodyto mokėjimo termino pabaigos, jeigu nėra aplinkybių, turinčių įtakos išmokos mokėjimui (vaikas mirė, pasikeitė jo gyvenamoji vieta, jis išvyko ir kita).

Alytaus rajono savivaldybės administracijos Alytaus seniūnijos veiklos nuostatų, patvirtintų Alytaus rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2022-03-30 įsakymu Nr. D1-332 (toliau – Seniūnijos veiklos nuostatai), 1 punkte nurodyta, kad seniūnija yra savivaldybės administracijos filialas (toliau – seniūnija), veikiantis tam tikroje savivaldybės teritorijos dalyje – seniūnijos aptarnaujamos teritorijos dalyje. Seniūnijos aptarnaujamos teritorijos ribas nustato Savivaldybės taryba. Seniūnija nėra

juridinis asmuo. Seniūnijos veiklos nuostatų II dalies „Seniūnijos ir seniūno uždaviniai ir funkcijos“ 6 punkte nurodyta, kad Seniūnija: 6.1. neviršydamą savo įgaliojimų, seniūnijos teritorijoje organizuoja ir kontroliuoja savivaldybės institucijų sprendimų įgyvendinimą arba pati juos įgyvendina; 6.2. tvarko gyvenamosios vietos deklaravimo duomenų ir gyvenamosios vietos nedeklaravusių asmenų apskaitą, išduoda seniūnijos aptarnaujamos teritorijos gyventojams Lietuvos Respublikos gyvenamosios vietos deklaravimo įstatyme nustatytus, taip pat įstatymuose numatytus kitus faktinę padėtį patvirtinančius dokumentus; 6.11. dalyvauja vykdant socialinės paramos teikimą ir socialinių išmokų, pašalpų mokėjimą bei kontrolę; 6.12. dalyvauja vertinant atskirų šeimų (asmenų) gyvenimo sąlygas bei poreikius ir surašant buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktą, teikia savivaldybės administracijai siūlymus dėl socialinės paramos toms šeimoms (asmenims) reikalingumo ir paramos būdų; 7 punkte nurodyti seniūno uždaviniai ir funkcijos.

Seniūnijos seniūno pareigybės aprašymo, patvirtinto 2020-10-01 įsakymu Nr. D1-1065 (skelbiamas Administracijos interneto puslapyje <https://www.arsa.lt/index.php?2336850821>) 7 punkte nurodyta funkcija – priima su seniūnijos veikla susijusius sprendimus.

Minėti sprendimai laikytini administraciniais sprendimais, kuriems taikomos Viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAI) nuostatos. VAI 10 straipsnio 5 dalyje reglamentuota, kad administraciniame sprendime, be kita ko, turi būti nurodyta: administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės (5 punktas); administracinio sprendimo motyvai (6 punktas).

VAI 3 straipsnyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujami šiais principais (be kita ko): 4) įstatymo viršenybės. Šis principas reiškia, kad įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą viešojo administravimo subjektams turi būti nustatyti laikantis šio įstatymo nustatytų reikalavimų, o viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais.

Komisija sprendžia dėl Seniūnijos 2024-11-28 sprendimo, kuriuo pareiškėjai nutrauktas išmokos vaikui mokėjimas, pagrįstumo ir teisėtumo.

Pagal Seniūnijos pateiktus dokumentus, t. y. Seniūnijos 2021-07-12 sprendimą Nr. S16-1190 „Dėl išmokos vaikui skyrimo“, matyti, jog Seniūnija šiuo sprendimu skyrė pareiškėjai išmoką vaikui (nuo 2021-07-09 iki 2037-11-03), kurios mokėjimo terminas nepasibaigęs. Sprendimo priėmimo metu pareiškėjos deklaruota gyvenamoji vieta buvo (*duomenys neskelbtini*).

Iš Administracijos pateikto 2024-11-28 sprendimo turinio matyti, kad sprendimas nuo 2024-11-01 nutraukti pareiškėjai išmokos vaikui mokėjimą buvo priimtas vadovaujantis teisiniu pagrindu, t. y. IVĮ 1 straipsnio 2 dalimi, kai Lietuvos Respublikos gyventojų registre nėra duomenų apie gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikoje.

IVĮ 1 straipsnio 2 dalyje nurodyta teisės norma, kad šio įstatymo nuostatos taikomos Lietuvos Respublikoje gyvenantiems asmenims, aiškintina taip, kad jeigu asmuo faktiškai negyvena Lietuvos Respublikoje, tai šio įstatymo nuostatos tokiam asmeniui netaikomos.

Pagal Administracijos atsiliepime pateiktą informaciją matyti, kad Seniūnija siekė nustatyti ar pareiškėja faktiškai gyvena Lietuvos Respublikoje pareiškėjos deklaruotu gyvenamosios vietos adresu (*duomenys neskelbtini*), kuris buvo nurodytas skiriant minėtą išmoką Seniūnijos 2021-07-12 sprendime Nr. S16-1190 „Dėl išmokos vaikui skyrimo“.

Seniūnija įvertino Gyventojų registro duomenų bazės 2024-11-27 išrašo duomenis, pagal kuriuos pareiškėjos ir jos (*duomenys neskelbtini*) deklaruota gyvenamoji vieta nenurodyta (b. l. 37).

Be to, Seniūnija, 2024-11-27 atlikusi patikrinimą adresu: (*duomenys neskelbtini*), nustatė, kad pareiškėja su (*duomenys neskelbtini*) faktiškai šiuo adresu negyvena. Patikrinimo rezultatai įforminti akte, kuriame duomenis apie tai, kad pareiškėja su (*duomenys neskelbtini*) šiuo adresu faktiškai negyvena, patvirtino pareiškėjos (*duomenys neskelbtini*), bendruomenės pirmininkė. Pagal akto duomenis galima suprasti, kad pareiškėja ir jos (*duomenys neskelbtini*) patikrinimo metu nebuvo rastos šiuo adresu. Pareiškėjos (*duomenys neskelbtini*) nurodė, kad pareiškėja su nepilnamete (*duomenys neskelbtini*) spalio mėn. išvyko gyventi į (*duomenys neskelbtini*).

Pažymėtina, kad tyrimą dėl pareiškėjos faktiškos gyvenamosios vietos Seniūnija atliko vadovaudamasi IVĮ 24 straipsnio 1 punktu – savivaldybių administracijos turi teisę apklausti asmenis, kurie kreipiasi dėl išmokų ir (ar) kurie jas gauna, tikrinti jų pateiktus dokumentus ir reikalauti

papildomos informacijos, įrodančios teisę gauti išmokas, bei Nuostatų 6 punktu – tais atvejais, kai, įvertinus pareiškėjo pateiktą informaciją ir duomenis apie gyvenamąją vietą, paaiškėja, kad jie netikslūs ar klaidingi, ir (ar) registru, valstybės ir (ar) vidaus administravimo informacinėse sistemose nėra duomenų apie pareiškėją, gyvenamoji vieta patikrinama savivaldybės administracijos socialinių darbuotojų ir (ar) kitų savivaldybės administracijos direktoriaus įgaliotų savivaldybės administracijos valstybės tarnautojų ar savivaldybės administracijos darbuotojų ir surašomas socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatytos formos buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktas.

Komisijos vertinimu, Seniūnija, remdamasi Gyventojų registro duomenų bazės 2024-11-27 išrašo duomenimis bei atlikto patikrinimo duomenimis, pagrįstai nustatė, kad pareiškėjos faktiška gyvenimo vieta 2024-11-27 nėra adresu: (*duomenys neskelbtini*).

Komisija atkreipia dėmesį, kad pareiškėja 2024-11-29 skunde Komisijai nurodė adresą (*duomenys neskelbtini*) bei paaiškino, kad pakeitė gyvenamąją vietą iš (*duomenys neskelbtini*). 2024-12-15 patikslintame skunde Komisijai nurodė adresą (*duomenys neskelbtini*) bei paaiškino, kad nustatytu laikotarpiu pakeitė gyvenamąją vietą. Taigi, 2024-12-15 patikslintame skunde pareiškėja jau nenurodė, kad pakeitė gyvenamąją vietą į (*duomenys neskelbtini*).

Iš byloje esančių duomenų, darytina išvada, kad Seniūnija iki skundžiamo 2024-11-28 sprendimo priėmimo informacijos apie galbūt pareiškėjos pakeistą gyvenamąją vietą į (*duomenys neskelbtini*) nežinojo, todėl priimant sprendimą neturėjo galimybės įvertinti šios aplinkybės.

Komisijos vertinimu, nustačiusi, jog pareiškėja adresu: (*duomenys neskelbtini*), faktiškai negyvena ir Gyventojų registre nenurodyta jokia kita pareiškėjos deklaruota gyvenamoji vieta, Seniūnija padarė pagrįstą išvadą, kad pareiškėja neatitinka IVĮ 1 straipsnio 2 dalies, jog šio įstatymo nuostatos taikomos Lietuvos Respublikoje gyvenantiems asmenims.

Komisija, vertindama viešojo administravimo subjekto priimto ginčijamo administracinio akto teisėtumą, privalo nustatyti, ar jis atitinka Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme (toliau – VAI) įtvirtintus teisėtumo bei pagrįstumo kriterijus. VAI 10 straipsnio 5 dalies 5 ir 6 punktuose numatyta, kad administracinis sprendimas turi būti pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis, jame turi būti nurodomi motyvai. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas savo jurisprudencijoje yra konstatavęs, kad anksčiau galiojusio VAI 8 straipsnio nuostatos (analogiškos dabartinės redakcijos 10 straipsnio 5 dalies 5 ir 6 punktų nuostatomis) reiškia, jog akte turi būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi, priimdamas administracinį aktą; motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas. Ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų reikalavimų, kad jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus (administracinės bylos Nr. A-3061-858/2015, Nr. eA-3706-756/2016).

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – ir LVAT) yra konstatavęs, kad administracinis teismas sprendžia dėl administracinių sprendimų ar veiksmų teisėtumo atsižvelgdamas į tai, koks prašymas buvo paduotas institucijai ir kokį sprendimą turėjo teisę priimti institucija nagrinėdama jai paduotą prašymą, ar priimtas sprendimas atitinka aukštesnės galios teisės aktus, ar šis sprendimas priimtas surinkus pakankamai faktinių duomenų, ar nagrinėjant klausimą nebuvo pažeistos procedūrinės taisyklės, o kartu ir besikreipiančio asmens teisės. Administracinis teismas neturi kompetencijos išspręsti klausimą, kuris nebuvo išnagrinėtas institucijoje, arba priimti administracinį sprendimą, nes byloje yra tikrinamas tik viešojo administravimo subjekto sprendimo, veiksmų ar neveikimo teisėtumas, t. y. vykdoma viešojo administravimo subjekto kontrolė (ABTĮ 3 straipsnis) (žr. LVAT 2018 m. spalio 15 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-704-602/2018, 2020 m. sausio 27 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-22-602/2020). Komisijos vertinimu, pirmiau nurodytos ginčo nagrinėjimo ribų nuostatos aktualios ir išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucijoje, Komisijoje.

Įvertinusi skundžiamo 2024-11-28 sprendimo turinį, Komisija laiko, kad jis visiškai atitinka VAI 10 straipsnio 5 ir 6 dalies, IVĮ 1 straipsnio 2 dalies reikalavimus, nes yra pagrįstas objektyviais duomenimis, konkrečiomis teisės aktų nuostatomis, motyvų išdėstymas pakankamas ir aiškus, kadangi nurodytos sprendimo priėmimo priežastys ir sprendimui priimti reikšmingos faktinės aplinkybės.

Remdamasi byloje nustatytais faktinėmis aplinkybėmis ir teisiniu reglamentavimu, kuris aptartas aukščiau, Komisija konstatuoja, kad Alytaus rajono savivaldybės administracijos Alytaus

seniūnija priėmė argumentuotą ir teisėtą 2024-11-28 sprendimą Nr. S16-1207, kurio naikinti ir patenkinti pareiškėjos skundą teisinio pagrindo nėra. Nenustačiusi savarankiškų pagrindų pripažinti skundžiamą 2024-11-28 sprendimą neteisėtu, Komisija taip pat neturi teisinio pagrindo jį panaikinti. Nurodytais motyvais pareiškėjos skundo reikalavimas panaikinti 2024-11-28 sprendimą atmetamas kaip nepagrįstas.

Nagrinėjamu atveju netenkinus pareiškėjos reikalavimo panaikinti 2024-11-28 sprendimą, atitinkamai nėra pagrindo tenkinti ir išvestinio pareiškėjos reikalavimo dėl įpareigojimo atlikti veiksmus, todėl ir šis pareiškėjos skundo reikalavimas atmetamas kaip nepagrįstas.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

pareiškėjos skundą (*duomenys neskelbtini*) 2024-12-15 skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Komisijos sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo dienos bylos šalys turi teisę apskųsti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkė

Birutė Pranevičienė

Komisijos nariai

Daiva Bereikienė

Lionela Gelmanienė